

Projekt

z dnia 18 stycznia 2016 r.

Zatwierdzony przez .....

**UCHWAŁA NR .....
RADY MIEJSKIEJ W PRUDNIKU**

z dnia 28 stycznia 2016 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałaniu Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2016 - 2020.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2015 r. poz. 1515, 1890) i art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2015r. poz. 1390) Rada Miejska w Prudniku uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2016 - 2020 stanowiący załącznik do uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Prudnika.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

RADCA PRAWNY

18.01.2016

mgr Grażyna Begej-Husak

Załącznik do Uchwały Nr .....
Rady Miejskiej w Prudniku
z dnia 28 stycznia 2016 r.

I. WSTĘP

Uchwalenie Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w przez Radę Miejską w Prudniku na lata 2016 - 2020, to zadanie wynikające z art. 6 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Program jest spójny z założeniami Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

Celem strategicznym programu jest przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, ochrona ofiar przemocy w rodzinie oraz zwiększenie dostępności i skuteczności profesjonalnej pomocy. Program określa szczegółowe zadania do realizacji ukierunkowane na: rozwój systemu przeciwdziałania przemocy oraz współpracy międzyinstytucjonalnej, zapewnienie dostępności pomocy osobom i rodzinom z problemem przemocy domowej, kształtowanie świadomości społecznej w zakresie zjawiska przemocy w rodzinie, doskonalenie kadr zajmujących się diagnozowaniem i pomocą osobom dotkniętym tym problemem.

Opracowanie Programu poprzedzone zostało diagnozą skali zjawiska przemocy w gminie Prudnik na podstawie danych przedstawionych przez jednostki, które na co dzień w swojej działalności napotykają problem przemocy w rodzinach.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie ma charakter długofalowy. Działania obejmują lata 2016-2020, które w miarę potrzeb i rozwoju sytuacji społecznej mogą ulegać zmianom i udoskonaleniom.

Istotnym elementem Programu jest koordynacja działań podejmowanych przez gminę na rzecz osób doświadczających przemocy oraz sprawców przemocy. Podejmowane dotychczas działania potwierdzają ich skuteczność zarówno w sferze udzielania profesjonalnej pomocy jak również w sferze działań prewencyjnych. Podstawę programu stanowi podejście interdyscyplinarne, zgodnie z którym wszelkie działania na rzecz pomocy rodzinie powinny być planowane i wdrażane przez specjalistów z różnych dziedzin, będących przedstawicielami różnych instytucji i organizacji.

II. DIAGNOZA ZJAWISKA PRZEMOCY

Diagnozę sytuacji w placówkach oświatowych gminy Prudnik przeprowadzono na podstawie ankiet sporządzonych przez podmioty, do których skierowano stosowne zapytania, w tym do;

- placówek oświatowych gminy Prudnik
- Powiatowej Komendy Policji
- Powiatowego Centrum Interwencji Kryzysowej
- Sądu Rejonowego w Prudniku
- Ośrodka Pomocy Społecznej w Prudniku
- Zespołu Interdyscyplinarnego
- placówek ochrony zdrowia

W programie uchwalonym przez Radę Miejską na lata 2011-2015 w konkluzji analizy zagadnień dot. placówek oświatowych stwierdzono, że w analizowanym okresie poprzedzającym uchwalenie Programu „objawów przemocy nie potwierdzono w placówkach przedszkolnych. Ogólnie przemoc stwierdzono lub zauważono w 28 przypadkach, z czego 12 przypadków dotyczy chłopców, a 16 dziewcząt. Potwierdzono jeden przypadek molestowania seksualnego.”

W analizowanym okresie w latach 2012-2015 będących latami bazowymi do diagnozy Programu na lata 2016-2020, stwierdzono przemoc fizyczną, psychiczną i zaniedbania społeczne w placówkach oświatowych wg. poniższego zestawienia:

ROK	PRZEMOC FIZYCZNA	PRZEMOC PSYCHICZNA	ZANIEDBANIE SPOŁECZNE	PRZEMOC SEKSUALNA
2012/2013	20	21	17	0
2013/2014	28	19	22	0
2014/2015	14	11	10	0
RAZEM	62	49	48	0

Według zebranych danych nie stwierdzono przemocy seksualnej, odnotowano jednak jeden przypadek założenia procedury „niebieskiej karty”, którą skierowano do Zespołu Interdyscyplinarnego.

Choć w poszczególnych okresach tendencja nie wykazuje wzrostu, jednak i tak skala zjawiska jest wysoka i utrzymuje się na zbliżonym poziomie. W badaniach zdiagnozowano dodatkowo pojęcie zaniedbania społecznego wśród dzieci. Zjawisko ilościowo porównywalne do przemocy psychicznej.

Zgodnie z art. 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie przez przemoc w rodzinie należy rozumieć jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Zgodnie z tą definicją zaniedbanie społeczne poprzez zaniechanie działania w szczególności w stosunku do dzieci przez ich rodziców i opiekunów jest również formą przemocy w rodzinie.

Zgromadzone ankiety poszczególnych placówek oświatowych wskazują skalę problemu w nich występujących. Zasadniczo w każdej z nich problem ten jest adekwatny do ilości uczniów uczęszczających do placówki. W jednej z analizowanych dużych placówek stwierdzono tylko 3 przypadki przemocy na kilkuset uczniów uczęszczających do niej. Należy stwierdzić, że albo w tej placówce jest tak dobrze, albo nie do końca prawidłowo diagnozowane są w niej występujące problemy. Należy zwrócić szczególną uwagę na zagadnienia związane z organizacją pomocy pedagogicznej w placówkach oświatowych.

Reasumując - niepokojącym zjawiskiem występującym w placówkach oświatowych gminy Prudnik jest przemoc fizyczna, psychiczna i zaniedbanie społeczne. W większości placówek oświatowych Gminy Prudnik istnieje system reagowania na objawy przemocy w rodzinie, w tym przede wszystkim wczesnego rozpoznawania zjawiska, jego diagnozy i pomocy psychologicznej.

Na szczególną analizę zasługują dane rejestrujące przypadki przemocy w rodzinie w związku ze stosowaniem instytucji tzw. „niebieskiej karty”, która od 1 października 1998 roku jest stosowana przez policję i pomoc społeczną. Jest to procedura interwencji w sprawach przemocy domowej, ułatwiająca rozpoznawanie i dokumentowanie takich przypadków, w tym przede wszystkim organizowanie pomocy w środowiskach lokalnych. Przedstawione poniżej statystyki obejmują założone „niebieskie karty” od 2009 roku przez Policję.

ROK	LICZBA ZAŁOŻONYCH KART	ZATRZYMANI SPRAWCY PRZEMOCY
2009	77	brak danych
2010	57	brak danych
2013	59	14
2014	81	44
2015-do 31.10	91	54

Należy zauważyć, że instytucja „niebieskiej karty” z roku na rok jest coraz bardziej wykorzystywana przez ofiary przemocy. Również na podkreślenie zasługuje fakt, że instytucja „niebieskiej karty” jest sprawnym narzędziem pomocy ofiarom przemocy w rodzinie, stanowiącym płaszczyznę współpracy pomiędzy Policją, a instytucjami pomocy społecznej. Przedstawione zależności wskazują na podniesienie świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy w rodzinie poprzez odpowiednią akcję informacyjną, czy też utworzenie punktu Informacyjno – Konsultacyjnego przy Ośrodku Pomocy Społecznej, pełniącego rolę punktu informacji, wsparcia i pomocy dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie. Na podkreślenie zasługuje również fakt zdecydowanego postępowania przez Policję w stosunku do sprawców przemocy poprzez stosowanie między innymi instytucji ich zatrzymania.

Z informacji Sądu Rejonowego w Prudniku wynika, że z art. 207 § 1 kodeksu karnego (Kto znęca się fizycznie lub psychicznie nad osobą najbliższą lub nad inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy albo nad małoletnim lub osobą nieporadną ze względu na jej stan psychiczny lub fizyczny, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5) w poszczególnych latach orzeczono kary w stosunku do:

2013 – 10 skazanych

2014 – 11 skazanych

2015 - skazanych

Do opuszczenia lokalu mieszkalnego na podstawie art. 11a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie zostało zobowiązanych 2 sprawców przemocy w roku 2013, a w 2014 roku 3 sprawców przemocy.

Struktura niebieskich kart, których depozytariuszem był Ośrodek Pomocy Społecznej w Prudniku przedstawia się następująco:

ROK	LICZBA ZAŁOŻONYCH KART	PŁEĆ SPRAWCÓW	
		MĘŻCZYZNA	KOBIETA
2009	57	56	1
2010	44	44	0
2013	59	57	2
2014	47	46	1
2015 do 31.10	49	48	1

Z przedstawionych danych wynika, że generalnie sprawcami przemocy w rodzinach są mężczyźni. Zjawisko przemocy wśród kobiet jest incydentalne. Tendencja związana z liczbą założonych kart utrzymuje się na stałym poziomie.

W zorganizowanym przez Ośrodek Pomocy Społecznej punkcie Informacyjno – Konsultacyjnym udzielono następującej ilości porad:

Rodzaj pomocy	2013	2014	2015
specjalista psychoterapii uzależnień	78 osób	76 osób	65 osób
pomoc prawna	72 osoby	272 osoby	254 osoby
pomoc psychologa	81 osób	75 osób	228 osób

Dane dotyczące „niebieskiej karty” przedstawione przez Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej obejmują również zagadnienia związane z terapią osób w tym ofiar i sprawców przemocy.

	2013 rok	2014 rok	2015 rok
Ilość osób dotkniętych problemem przemocy, które zgłosiły się do PCPR	137	138	98
Ilość niebieskich kart przesłanych do Zespołu Interdyscyplinarnego	12	13	5
Ilość osób objętych programem „Niebieska Karta”	128	190	156
Ilość osób objętych terapią			
Ofiary przemocy	80	83	66
Sprawcy przemocy	25	39	16

W zdecydowanej większości terapią obejmowane są ofiary przemocy co przemawia za tym, że zapewniana jest pomoc rodzinom, w których występuje przemoc z uwzględnieniem potrzeb wszystkich członków rodziny.

W wyniku przeprowadzonych czynności przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych założono w poszczególnych latach następującą ilość niebieskich kart: 2012 r. - 3, 2013 r. - 2, 2014 r. - 0, 2015 r. - 1.

W systemie przeciwdziałania przemocy w rodzinie nie do przecenienia jest rola Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, który został powołany Zarządzeniem Burmistrza Prudnika Nr 67/2011 z dnia 8 kwietnia 2011 roku.

W skład Zespołu interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie wchodzi: przedstawiciele Ośrodka Pomocy Społecznej w Prudniku, Gminnego Zarządu Oświaty i Wychowania, Komendy Powiatowej Policji w Prudniku, Powiatowego Centrum Pomocy w Rodzinie w Prudniku, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Prudniku, Starostwa Powiatowego w Prudniku, Prudnickiego Centrum Medycznego S.A., Sądu Rejonowego w Prudniku, NZOZ OPTIMA Medycyna S.A. w Prudniku.

W 2012 do Zespołu Interdyscyplinarnego wpłynęło 73 formularzy „niebieska karta” (Policja – 50, pomoc społeczna – 19, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych – 3, oświata – 1) w wyniku czego wszczętych zostało 65 nowych postępowań oraz powołano 65 nowych grup roboczych. W tym czasie grupy robocze spotykały się ponad 200 – krotnie. W danym okresie zamknięto 41 postępowań, 45 pozostaje w toku, liczba ofiar przemocy w rodzinie skierowanych do bezpłatnej pomocy wynosi 285.

W 2013 do Zespołu Interdyscyplinarnego wpłynęły 64 formularze „niebieska karta” (Policja – 32, pomoc społeczna – 27, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych – 3, oświata – 1, ochrona zdrowia – 1) w wyniku czego wszczętych zostało 59 nowych postępowań oraz powołano 59 nowych grup roboczych. W 2014 do Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego wpłynęło 61 formularzy „niebieska karta” (Policja – 46, pomoc społeczna – 14, oświata – 1) w wyniku czego wszczętych zostało 47 nowych postępowań oraz powołano 47 nowych grup roboczych.

W 2014 roku pomocą Zespołu objętych było łącznie 83 rodziny. Wobec braku zasadności podejmowania działań zakończono 11 postępowań. Na skutek ustania przemocy w rodzinie i uzasadnionego przypuszczenia o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy w rodzinie oraz po zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy zakończono 31 postępowań. W tym czasie grupy robocze spotykały się 306 razy.

W ramach podejmowanych działań pomocowych Zespół współpracuje z Zespołami Interdyscyplinarnymi w gminach Biała, Głogówek, Głuchołazy, Krapkowice, Lubrza, Nysa i Opole.

Należy zdać sobie sprawę, że przedstawiona analiza stanu przemocy w rodzinach na terenie gminy Prudnik nie oddaje w pełni tego obrazu. Zjawisko to jest coraz bardziej powszechne, jednak nie zawsze jest ujawniane, co utrudnia jego rozpoznanie i przeciwdziałanie zaistniałym sytuacjom. W ostatnim czasie zauważalna jest tendencja wzrostowa osób poszukujących wsparcia i pomocy w sytuacjach przemocy domowej, dlatego też wzrasta liczba niebieskich kart oraz liczba osób korzystających z pomocy prawnej i psychologicznej świadczonej przez gminny punkt informacyjno - konsultacyjny. Prowadzone działania lokalne jak i ogólnopolskie powodują zmiany świadomości społecznej i z jednej strony zwiększają gotowość ofiar przemocy do ujawniania tych spraw, a z drugiej wiążą się z większym profesjonalizmem i zdecydowaniem w działaniu przedstawicieli służb zobowiązanych do podejmowania interwencji i udzielania pomocy.

III. CELE PROGRAMU

1. Celami programu są:

- 1) zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie,
- 2) zwiększenie skuteczności ochrony ofiar przemocy w rodzinie i zwiększenie dostępności pomocy,
- 3) zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych i korekcyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.

2. Cele będą realizowane m.in. przez:

- 1) podnoszenie wrażliwości społecznej wobec przemocy w rodzinie,
- 2) wsparcie rodzin dotkniętych przemocą w rodzinie,

- 3) edukację społeczeństwa w zakresie problematyki przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- 4) podnoszenie kompetencji służb zajmujących się problematyką przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- 5) oddziaływanie na sprawców przemocy w rodzinie.

3. Szczegółowe działania dla realizacji celów programu:

Cel 1: Zwiększenie skuteczności działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Lp.	Zadanie	Działania	Realizatorzy	Termin realizacji
1.	Prowadzenie przez Zespół Interdyscyplinarny zintegrowanych i skoordynowanych działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie	a) podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku, b) inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie, c) rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym, d) inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie, e) monitorowanie sytuacji rodzin dotkniętych przemocą, opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach wystąpienia przemocy w rodzinie, udział w działaniach edukacyjno – inform.	- Ośrodek Pomocy Społecznej, - Zespół Interdyscyplinarny, - GKRPA, - inne jednostki działające na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie	Działania ciągłe 2016 – 2020

Cel 2: Zapewnienie ochrony i możliwości udzielenia wsparcia osobom i rodzinom dotkniętym przemocą

Lp.	Zadanie	Działania	Realizatorzy/Partnerzy	Termin realizacji
1.	Zapewnienie schronienia i pomocy materialnej ofiarom przemocy w rodzinie	nawiązanie współpracy z instytucjami zapewniającymi schronienie ofiarom przemocy, udzielanie świadczeń rzeczowych	- Ośrodek Pomocy Społecznej	2016– 2020
2.	Zapewnienie wsparcia instytucjonalnego ofiarom przemocy	a) prowadzenie pracy socjalnej, b) prowadzenie poradnictwa specjalistycznego w ramach Punktu Konsultacyjno – Informacyjnego w Prudniku edukowanie ofiar w zakresie przysługujących im praw	- Ośrodek Pomocy Społecznej, - Placówki oświatowe - Zespół Interdyscyplinarny, - Punkt Konsultacyjno – Informacyjny	
3.	Łagodzenie następstw zjawiska przemocy domowej	a) motywowanie sprawców przemocy do udziału w programie korekcyjno – edukacyjnym dla sprawców przemocy, b) organizowanie grup wsparcia dla osób pokrzywdzonych i ofiar dotkniętych przemocą	- Ośrodek Pomocy Społecznej, - Zespół interdyscyplinarny,	

Cel 3: Podnoszenie świadomości społecznej i wrażliwości na zjawiska związane z przemocą w rodzinie

Lp.	Zadanie	Działania	Realizatorzy/Partnerzy	Termin realizacji
1.	Edukacja	a) podnoszenie wiedzy w społeczności	- Ośrodek Pomocy	2016 – 2020

	społeczeństwa w zakresie problematyki przeciwdziałania przemocy w rodzinie	lokalnej w zakresie problematyki przeciwdziałania przemocy w rodzinie poprzez zamieszczanie informacji na stronie internetowej, rozpowszechnianie ulotek, materiałów edukacyjno – informacyjnych, w tym o instytucjach udzielających pomocy sytuacjach doświadczania przemocy w rodzinie, b) prowadzenie wśród dzieci i młodzieży profilaktyki w zakresie agresji i przemocy m.in. poprzez organizowanie zajęć w ramach szkolnego programu profilaktyki, c) organizowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży, d) współuczestnictwo w kampaniach prowadzonych na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie	Społecznej - Placówki oświatowe, - Prudnicki Ośrodek Kultury, - Kluby sportowe	
--	--	---	---	--

Cel 4 :Podniesienie poziomu wiedzy i umiejętności osób realizujących zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie w celu poprawy współpracy i skuteczności podejmowanych działań

Lp.	Zadanie	Działania	Realizatorzy/Partnerzy	Termin realizacji
1.	Doskonalenie gup zawodowych zaangażowanych w przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	a)uczestnictwo w szkoleniach, doradztwie, warsztatach, konferencjach przedstawicieli służb podejmujących działania na rzecz rodzin uwikłanych w przemoc, w tym szkolenia z zakresu diagnozowania przemocy w rodzinie, realizacji procedury niebieskiej karty, (szkolenia wspólne i resortowe), b)organizowanie spotkań mających na celu wymianę doświadczeń między pracownikami różnych instytucji wchodzących w skład Zespołu	- Ośrodek Pomocy Społecznej, - Placówki oświatowe, - Pełnomocnik Burmistrza ds. uzależnień, - Zespół Interdyscyplinarny,	2016 – 2020

IV. ADRESACI PROGRAMU

Adresatami programu są:

- 1) rodziny i osoby dotknięte bezpośrednio zjawiskiem przemocy,
- 2) rodziny i osoby zagrożone zjawiskiem przemocy,
- 3) przedstawiciele instytucji i służb pracujących z osobami i rodzinami zagrożonymi bądź dotkniętymi przemocą

V. REALIZATORZY PROGRAMU

- 1) Podmioty działające na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- 2) Ośrodek Pomocy Społecznej w Prudniku.
- 3) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- 4) Pełnomocnik Burmistrza ds. patologii społecznych
- 5) Placówki oświatowe gminy Prudnik,
- 6) Zespół interdyscyplinarny

VI. FINANSOWANIE PROGRAMU

Program będzie finansowany ze środków budżetu Gminy Prudnik.